

Hodí se mi všechno, co jsem prožila, co jsem se naučila a co jsem dělala.

Původní povolání vlastně nikdy nepověsila na hřebík. Zůstala systémovou analytičkou i v tak romantické poloze, jakou je cestování po světě a psaní knih o jeho příběhu. Nepíše totiž cestopisy, ale cesto-faktopisy, tedy knihy, které mapují historii, kulturu a realie ucelených částí tohoto světa. Právě vychází její osmý svazek, věnovaný Íránu, Mongolsku a Turecku – říším, které pohnuly světem. Ing. Dana Trávníčková CSc., na kterou dodnes vzpomínají její studenti z pražské VŠE, ale také stovky našich i zahraničních turistů, kterýmž představila naši krásnou zemi jako průvodkyně, kterou byla od studentských let, a později jako majitelka cestovní kanceláře. Dnes dostává pochvalné maily a někdy i pohlednice z různých koutů světa s poděkováním za inspiraci, za báječné knihy plné faktů a souvislostí a za elán, který rozdává ve všem, co dělá, co píše a o čem přemýšlí.

Jak se programátorka a systémová analytička dostane cestovatelkou a spisovatelkou?

Cestovat po světě, to byl můj sen už od mládí a sny se mají plnit. Někdy to nejde snadno a už vůbec ne kdykoli bychom rádi. Jen je třeba nepřestávat snít. Když jsem si jako studentka potřebovala vydělávat, stala jsem se externí průvodkyní Čedoku. Jezdila jsem s výpravami turistů po celém tehdejší Československu a chtěla jsem jim naši zemi co nejlépe přiblížit a představit tak, aby na ni měli pěkné vzpomínky. Obstarávala jsem si potřebné informace, a tím to asi všechno začalo. Když máte fakta, když si je správně utřídíte, srovnáte, začnete mezi nimi vidět souvislosti – historické, ekonomické, demografické.

Na pražské Vysoké škole ekonomické jsem učila čtrnáct let a z toho jsem deset let navíc vedla pro katedru cestovního ruchu svůj vlastní kurs aplikace počítačů v cestovním ruchu. Byla jsem první u nás, kdo se tím systematicky zabýval. Na stejné téma jsem napsala dizertační práci. Tak jsem vlastně působila ve dvou oborech. O prázdninách jsem i během pedagogického působení stále průvodcovala. Měla jsem to moc ráda.

Po roce 1990, když se politický systém v naší zemi změnil, byla šance na plnění snů. Možná to někoho překvapí, ale pracovat podle svých představ, byl také můj splněný sen. Během dlouhých let jsem jako průvodce plnila zadání cestovní kanceláře, a často jsem si představovala, jak bych to dělala jinak. Pochopitelně lépe! A najednou tu ta možnost byla. K mému obrovskému nadšení moje vize fungovala. Založila jsem si vlastní cestovní kancelář a specializovala se na to, co jsem dobře uměla, na incoming, tedy na služby pro zahraniční návštěvníky naší země. Nejen veškeré služby pro skupiny z nejrůznějších zemí, ale pořádala jsem i kongresy a různé tematické a specializované akce pro zahraniční firmy. Tady se mi znalosti systémového analytika pro dobrou organizaci složitých akcí velmi hodily. Tehdy nebyl žádný internet a obstarat vše potřebné pro splnění mnohdy neobvyklých specializací nebylo vůbec snadné. Prala jsem se s tím s nadšením. Byla to, jak se říká, „výzva“.

Roky 1990 až 1998 byly podnikatelsky úspěšné, ovšem taky nesmírně vyčerpávající. Několik dalších souběžných okolností přispělo k tomu, že jsem se rozhodla tuto etapu života ukončit a za vydělané peníze si plnit svůj největší sen, sen cestovatelský. Předchozí činnosti jsem si na něj vydělala.

Během dlouhých let cestování (vždy pečlivě informačně připravená) jsem postupně stále víc začala vnímat vazby a souvislosti mezi jednotlivými částmi světa. Už dávno jsem se rozhodla, že knihy, jaké jsem v takovéto podobě postrádala, někdy v budoucnu napíši. Plním si již osm let další sen. Každý rok jedna kniha jako součást knižní řady – podobně jako svět tvoří i tato řada knih provázaný systém. Samozřejmě zapůsobila profesionální minulost.

Scházíme se k tomuto rozhovoru ve dnech, kdy eskaluje konflikt Turecka v Sýrii a Vám právě vychází kniha o této oblasti. Je to náhoda, nebo jste takové události tušila?

Je to spíš shoda okolností a hned si na tom můžeme ukázat, o čem to cesto-fakto-psaní je. Zprávy v médiích i hodnocení expertů nás denně informují o invazi Turecka do Sýrie, o jejich vztazích s Kurdy, o zájmech a postoji světových velmocí. Aniž bych tušila, jak moc to bude v době vydání knihy aktuální, popisují mj. dobu před sto lety, kdy po 1. světové válce vzniklo Turecko v podobě, v jaké je známe dnes. Možná to někoho převapí, ale velká část států světa tady není odjakživa, ale naopak vznikla relativně nedávno. Většinou v 19. a 20. století. Se znalostí vzniku současného Turecka lze ten aktuální konflikt chápat jinak než především jako snahu vypořádat se s nenáviděnými Kurdy, kteří žijí i na území Turecka. (Mimo jiné o Kurdech je v knize také dost, a rovněž v mé předchozí knize Příběh Arábie.) Osmanská říše se po válce v roce 1920 parcelovala podle mírové smlouvy se Sévres a podle ní mělo být Turecko pouze v severní části Anatolie. To bylo pro Turky nepřijatelné. Rozhořel se nacionalismus, který sjednotil anatolské muslimy pod vedením Mustafy Kemala a dal jim obrovskou sílu. Stála proti nim Anglie, Francie a hlavně Řecko. Došlo k válečnému konfliktu, ve kterém Řekové zůstali už sami a v srpnu 1922 je Kemal u řeky Sakaryi na hlavu porazil. Velmoci ustoupily a podepsaly s Tureckem novou smlouvu. To bylo v Lausanne v roce 1923. Turecko dostalo všechno, co chtělo, jeden a půl milionu křesťanských Řeků muselo odejít z Anatolie. Křesťanští Arméni, na kterých Turci spáchali otřesnou genocidu, už nikoho nezajímali. Západní země prostě zavřely oči. Kurdům byla v první smlouvě zaručena autonomie, případně pozdější nezávislost. V nové smlouvě už také nic. Turci byli jako Osmanská říše ve válce na straně poražených, ale nakonec násilím dostali všechno, co chtěli: nezávislý stát, který známe dodnes. V tu chvíli se vybavují známá slova, která pronesl Masaryk ve svém abdikčním projevu: státy se udržují těmi ideály, z nichž se zrodily.

To už jsme na lince určitého politického hodnocení. Je to ambice Vašich knih, utvořit si jasnější, podloženější politické názory? Komu jsou vlastně Vaše knihy určeny?

Nene, já shromažďuji fakta, snažím se je logicky uspořádat a předložit čtenářům k jejich vlastní úvaze. Když píšu, tak si modelově představuji své čtenáře jako lidi, kteří jsou zvědaví, kteří z různých důvodů třeba nikdy nebudou mít možnost cestovat a už zřejmě vůbec ne v rozsahu jako jsem svět poznala já. (Více než 120 zemí všech kontinentů.) Jsou to lidé, kteří chtějí vědět. Moje knihy jsou psány jako příběhy, ale nejsou to romány, které přečtete a odložíte. Jsou to do jisté míry i encyklopedie, ke kterým se můžete vracet. Uvádím prameny, ze kterých čerpám, nic si nevymýšlím. Ke zjištěným a z různých zdrojů ověřovaným faktům přidávám místy věcné cestovatelské svědectví. Pro názornost uvádím v každé knize stovky vlastních doprovodných fotografií a mapek. Snažím se o srozumitelnost a poutavost.

Cestovní kancelář Dany Travel se vlastně změnila v nakladatelství. Je to tedy pokračování Vaší podnikatelské činnosti?

Do jisté míry ano, i když výdělečná činnost trvala jen do roku 1998. Nebylo jí ani cestování po světě, třebaže spojené se spoustou práce a není jí psaní knih, které píši ráda a s pocitem, že je třeba se podělit o to, čím jsem se poznáváním světa obohatila. Přece si to nemohu nechat jen pro sebe. Své knihy vydávám ve vlastní režii a jako neziskový projekt. Proto, aby byly cenově přijatelné, aby se četly. Po tom, co jsem mohla poznat většinu světa a současně se o něm hodně naučit, to považuji za svou povinnost. Proto jsem si založila vlastní nakladatelství, spolupracuji s výbornou tiskárnou, skvělým typografem i grafičkou, knihy jsou tištěny na velice kvalitním papíru. Jinak by mě netěšily.

Osm titulů je věnováno oblastem, které běžně považujeme za exotické. Jako byste se vyhýbala Evropě, ke které má český čtenář nejbliž, kde by se možná lépe orientoval. Je to náhoda nebo záměr?

To se jen tak ale jeví. Věnuji se oblastem světa, o kterých se obecně ví méně a o některých dokonce žalostně málo. Snažím se přispět k nápravě, protože dnešní svět je díky technickému a technologickému rozvoji více propojen než kdykoli dříve. A i ten vzdálený svět je někdy nečekaně blízko. Proto v každé knize, ať se týká jakéhokoli regionu světa, nikdy nechybí vztahy k Evropě, k euroatlatské civilizaci, případně i k naší zemi. Naopak, vztah k nim je v mých knihách podstatný.

Vaše první kniha zavedla čtenáře do Tichomoří. Co to vlastně je a proč jste si vybrala právě tuto oblast?

Tichomoří nebo také Oceánie je soubor ostrovních států Polynésie, Melanésie a Mikronésie. Takže sem patří třeba Francouzská Polynésie s hlavním ostrovem Tahiti, ale také Nový Zéland, Velikonoční ostrov, Havajské ostrovy, Samoa, Tonga, Fidži, Papua, abych připomněla alespoň pár známějších názvů. V divukrásné přírodě probíhala nesmírně zajímavá historie osídlování ostrovů. Zejména polynéské ostrovy pak dokázaly sdílet společnou kulturu a udržovat po celá staletí vzájemné kontakty, přestože jsou vzdálené od sebe tisíce kilometrů. Procestovat Tichomoří byl mimořádný zážitek. Poznávala jsem tyto daleké končiny postupně během celkem šesti cest. Je cestovatelským snem mnoha lidí a někteří si jej plní. Pro ně je moje kniha zdrojem informací i motivací, jak se dozvídám z ohlasů. A ti, kteří se tam z různých důvodů vydat nemohou, si snad aspoň příjemně počtou. Byla jsem nesmírně poctěná tím, že mi inženýr Miroslav Zikmund ke knize napsal předmluvu. Jak jsem se později dozvěděla, jsem jediná, komu tuto velkou radost udělal. Pánové Hanzelka a Zikmund byli mým životním vzorem už od mládí a možná to byli oni, kdo mi cestovatelský sen vnukli. Oni jeli a sbírali informace a posílali nám je v podobě článků, knih, map a dokumentárních filmů. Vzali nás s sebou do Afriky, do jiných světů, abychom si uvědomili sami sebe, svou nepatrnost, ale i svou jedinečnost. Je to tak, naše země je jedna z nejkrásnějších, které znám a jsem moc ráda, že jsem se narodila právě zde. I to si člověk během cestování mnohokrát uvědomí. S cestováním se v naší zemi nádherně začíná.

A jak je to s psaním? Ne každý, kdo se ve škole naučil psát, může vytvořit knihu, která by se dobře četla. Soudě podle zájmu čtenářů, Vaše fakto-cestopisy se čtou dobře. Bylo snadné se to naučit?

Čtenáři Literárních novin jistě připustí, že vedle románů, povídek, novel a básní existuje i hodnotná literatura faktu, a to je můj obor. Fakta nemusejí být nudná, naopak. Jsou přímo strhující, když najdeš souvislosti a když se podaří třeba těmi historickými souvislostmi osvětlit, proč jsou dnes věci tak, jak jsou. Nepřipadám si nijak zvlášť talentovaná, ale jestli něco umím, tak je to jednoduché a srozumitelné vysvětlování složitých věcí, jak se říká – popularizace. Zase jsme u té systémové analýzy a u mé pedagogické a průvodcovské minulosti. Přednášet a psát skripta, to byla dobrá škola, která se mi hodí. Stejně jako naučit se zaujmout zahraniční návštěvníky tak, aby si odnesli pěkné dojmy a nezahltit je nadbytečnými podrobnostmi, které porozumění naopak zamlžují. Všechno, co jsem kdy prožila, čím jsem si prošla, co jsem se naučila, mi pomáhá v tom, co dělám teď. A vším, čím jsem byla, jsem byla ráda.